

До протоколу № 159
від 07 листопада 2024 року

ВИСНОВОК
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 122 Земельного кодексу України щодо
приведення у відповідність до положень цього Кодексу повноважень органів
місцевого самоврядування стосовно передачі земельних ділянок
у власність або у користування»
(реєстр. № 11430 від 22.07.2024)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. попередньо розглянув 07 листопада 2024 року (протокол № 159) проект Закону України «Про внесення змін до статті 122 Земельного кодексу України щодо приведення у відповідність до положень цього Кодексу повноважень органів місцевого самоврядування стосовно передачі земельних ділянок у власність або у користування» (реєстр. № 11430 від 22.07.2024), поданий народним депутатом України Морозом В.В. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Головним комітетом з розгляду законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою приведення у відповідність до положень пункту 24 розділу X Прикінцевих положень Земельного кодексу України (далі – ЗКУ) повноважень органів місцевого самоврядування стосовно передачі земельних ділянок у власність або у користування.

Статтею 122 ЗКУ визначені повноваження органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування щодо передачі земельних ділянок у власність або у користування, зокрема, стосовно передачі земельних ділянок із земель державної власності у власність або у користування для всіх потреб та за межами населених пунктів, які не узгоджується із положеннями пункту 24 розділу X Прикінцевих положень Земельного кодексу України та призводять до суперечностей чинних положень Кодексу.

Відтак, для досягнення мети законопроектом пропонується внести зміни до статті 122 ЗКУ.

У межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін Комітет зазначає наступне.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) надало висновок із зауваженнями і пропозиціями.

У висновку ГНЕУ зазначено, що законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-ІХ.

ГНЕУ звертає увагу, що нова редакція ч. 1 ст. 122 ЗКУ законопроекту не узгоджується з визначеними у ст. 80 «Суб'єкти права власності на землю» ЗКУ засадами суб'єктних повноважень права власності на землю. Окрім того, за своїм змістом, п.п. «а»-«е» нової редакції ч. 1 ст. 122 ЗКУ повторюють пп.пп. «а»-«е» п. 24 розділу Х «Перехідні положення» ЗКУ, в яких визначаються землі державної власності, розташовані за межами населених пунктів у межах таких територіальних громад, які не можуть переходити до комунальної власності. Тобто, останніми визначаються землі виключної державної власності, у зв'язку з чим, надання органам місцевого самоврядування повноважень щодо передачі їх у власність чи користування шляхом внесення відповідних змін до ч. 1 ст. 122 ЗКУ (для їх «приведення у відповідність», що, згідно з пояснювальною запискою до проекту, є його метою) вбачається недоречним.

ГНЕУ зазначає, що зі змісту абзацу 1 нової редакції ч. 1 ст. 122 ЗКУ, згідно з якою «сільські, селищні, міські ради передають земельні ділянки у власність або у користування із земель комунальної власності відповідних територіальних громад для всіх потреб, крім земель державної власності ...», впливає, що землі державної власності визнаються комунальною власністю, що суперечить загальним засадам права власності в Україні, за якими державна, комунальна і приватна власність є самостійними видами власності, що підтверджується, зокрема, у ч. 3 ст. 78 ЗКУ, згідно з якою «земля в Україні може перебувати у приватній, комунальній та державній власності».

Враховуючи вищезазначене та інші положення, висловлені у висновку, ГНЕУ пропонує не вносити запропоновані у законопроекті зміни до ч.1 ст.122 ЗКУ, а також вважає, що уточнення нової редакції ч. 3 ст. 122 ЗКУ словами – «з урахуванням положень частини першої цієї статті» є зайвим.

У висновку ГНЕУ зазначено, що законопроект вимагає техніко-юридичного доопрацювання.

Також до Комітету надійшли експертні висновки від центральних органів виконавчої влади та відомств, зокрема від:

Міністерства освіти і науки України (далі – МОН), яке надало лист із пропозиціями до законопроекту. З метою уникнення корупційних ризиків і недопущення виникнення загрози втрати державного майна та нецільового використання земельних ділянок закладів освіти і наукових установ МОН пропонує абзац 4 розділу І законопроекту після слів «державними підприємствами, установами, організаціями» доповнити словами: «закладами освіти, науковими установами».

Міністерства аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагрополітики), яке надало висновок, у якому зазначило, що не підтримує законопроект та вважає за недоцільне внесення змін до статті 122 ЗКУ, оскільки вказані норми фактично дублюють вже існуючі норми, передбачені пунктом 24 розділу Х «Прикінцеві положення» ЗКУ. Крім того, існуюча редакція ч.1 статті 122

ЗКУ не передбачає можливості розпорядження органами місцевого самоврядування іншими землями окрім тих, що перебувають в комунальній власності відповідних територіальних громад, а отже і не потребує відповідного уточнення.

Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля), яке надало висновок, у якому зазначає, що не вважає за недоцільне внесення запропонованих проектом Закону змін до статті 122 ЗКУ.

Міндовкілля зазначає, що норми, якими доповнено ч.1 статті 122 ЗКУ у редакції законопроекту, фактично дублюють вже чинні норми, передбачені пунктом 24 розділу X «Прикінцеві положення» ЗКУ.

Національної академії наук України, яка направила експертний висновок, підготовлений фахівцями Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України.

У висновку Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України зазначено, що запропоновані законопроектом зміни, в частині викладення частини 1 статті 122 Земельного кодексу України, в тому форматі, який представлено у законопроекті, призведе до дублювання положень ч. 1 пункту 24 розділу X Прикінцевих положень ЗКУ та надмірного його навантаження, оскільки міститиме дві ідентичні норми.

З урахуванням вищевикладеного, вважаємо за доцільне внести зміни до статті 122 Земельного кодексу України, зокрема:

ч. 1 викласти в такій редакції:

«1. Сільські, селищні, міські ради передають земельні ділянки у власність або у користування із земель комунальної власності відповідних територіальних громад для всіх потреб, крім земель державної власності, визначених пунктом 24 розділу X Прикінцевих положень цього Кодексу»;

ч. 3 викласти в такій редакції:

«3. Районні державні адміністрації на їхній території передають земельні ділянки із земель державної власності з урахуванням положень частини першої цієї статті, крім випадків, визначених частинами четвертою і восьмою цієї статті, у власність або у користування у межах сіл, селищ, міст районного значення та за межами населених пунктів.»;

у ч. 4 після слів «сільськогосподарського призначення державної власності» доповнити словами «з урахуванням положень частини першої цієї статті»;

у ч. 5 після слів «із земель державної власності» доповнити словами «з урахуванням положень частини першої цієї статті»;

у ч. 6 після слів «із земель державної власності» доповнити словами «з урахуванням положень частини першої цієї статті».

Національної академії правових наук України (далі – НАПрН), яка направила експертні висновки, підготовлені фахівцями НАПрН.

У висновку підготовленому Єрмоленком В.М. зазначено, що законопроект підлягає відхиленню як такий, що не відповідає принципу необхідності та обґрунтованості. Разом з тим, акцентовано увагу, що законопроект містить суперечність: у тексті законопроекту та у пояснювальній записці до нього йдеться про п. 24 розділу X Прикінцевих положень ЗКУ. Тим часом, «Прикінцеві положення» – це розділ IX ЗКУ, який складається лише з 5 пунктів, тоді як розділ X (де міститься п. 24) має назву «Перехідні положення».

У висновку підготовленому Кулиничем П.Ф. зазначено, що законопроект підлягає відхиленню, оскільки у разі його прийняття сільські, селищні та міські ради будуть наділені повноваженнями щодо розпорядження землями державної власності, що суперечитиме не тільки змісту ЗКУ, а й змісту статей 14 та 142 Конституції України.

Національної академії мистецтв України, яка направила лист, де зазначила, що законопроект потребує доопрацювання, оскільки запропоновані законопроектом норми можуть призвести до неоднозначного правотлумачення і правозастосування.

Національної академії медичних наук України, яка направила лист, де зазначила про відсутність пропозицій чи зауважень до законопроекту.

Національної академії педагогічних наук України, яка направила лист, де зазначила про відсутність пропозицій чи зауважень до законопроекту.

Національної академії аграрних наук України, яка направила лист, де зазначила про відсутність зауважень до законопроекту.

Підкомітет з питань науки та інновацій, розглянувши на своєму засіданні 28.10.2024 законопроект реєстр. № 11430 та надані до нього експертні висновки, пропонує за результатами розгляду на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України зазначений законопроект відхилити.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань науки та інновацій Колюха В.В. та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. Відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до статті 122 Земельного кодексу України щодо приведення у відповідність до положень цього Кодексу повноважень органів місцевого самоврядування стосовно передачі земельних ділянок у власність або у користування» (реєстр. № 11430 від 22.07.2024), поданий народним депутатом України Морозом В.В. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні відхилити.

2. Направити цей висновок Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування, визначеному головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК